

Delårsrapport med prognos 2 2023

Överförmyndarnämnden

Beslutad av Överförmyndarnämnden, den 21 september 2023

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Verksamhetschefens bedömning och analys	4
2.1 Analys av verksamhetens prognos.....	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	4
2.3 Förväntad utveckling 2024–2026	5
3. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål med betydelse för god ekonomisk hushållning	6
3.1 Nämndmål relaterat till Kommunfullmäktiges GEH-mål	7
3.2 Övriga mål och uppdrag	8
4. Analys av nämndens ekonomi	9
4.1 Enheternas delårsresultat och prognos	11
4.2 Intäkts- och kostnadsutveckling.....	13
4.4 Investeringar	14
5. Fem år i sammandrag	15
6. Bilagor.....	17
Bilaga 1: Beslutade åtgärder.....	18

1. Förslag till beslut.

Delårsrapport med prognos 2 syftar till att redovisa det ekonomiska resultatet efter årets åtta första månader samt den andra prognosen för helåret. Helårsprognosen för 2023 visar på ett underskott mot budget på 2,3 mkr.

Kansliet och nämnden lägger stor vikt vid ett utvecklingsarbete som är helt nödvändigt för att kunna säkra nämndens grunduppdrag och att på sikt nå en ekonomi i balans. För att detta ska kunna genomföras krävs en tillfällig utökning under 2023 och 2024 med 2,0 tjänster samt en permanent utökning av medel för kompetensutveckling av personalen och ställföreträdarna med sammanlagt 300 tkr per år. Dessa åtgärder saknade täckning i budget för 2023, men nämnden fattade beslut om att genomföra dessa med hänsyn taget till vad som ovan sagts om att säkra grunduppdraget och att på sikt nå en ekonomi i balans. Åtgärderna gör att den ekonomiska ramen inte kommer kunna hållas. Därtill kommer Förvaltarenhetens verksamhet som bedöms ge ett underskott som kommer att belasta överförmyndarnämndens utfall på ett negativt sätt.

Mot bakgrund av detta prognostiseras vid delår 2 att Överförmyndarnämnden kommer att ha en negativ budgetavvikelse som uppgår till ca 2,3 mkr vid årets slut.

Överförmyndarkansliets förslag till Överförmyndarnämnden

1. Överförmyndarnämnden fastställer Delårsrapport med prognos 2 för 2023.
2. Delårsrapporten överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering.

2. Verksamhetschefens bedömning och analys

2.1 Analys av verksamhetens prognos

Det finns behov av utveckling inom en rad områden. Det är viktigt att ge ställföreträdare ökade möjligheter att lyckas i sina uppdrag genom rätt stöd från kansliet, att huvudmännen får sina behov tillgodosedda och att personalen ges bättre förutsättningar för en kvalitativ handläggning. För att uppnå detta har nämnden beslutat om ett utvecklingsarbete inom åtta fokusområden. Utvecklingsarbetet är helt nödvändigt för att kunna säkra nämndens grunduppdrag och att på sikt nå en ekonomi i balans. Detta är helt och hållet avhängigt en tillfällig utökning under 2023 och 2024 med 2,0 tjänster samt en permanent utökning av medel för kompetensutveckling av personalen och ställföreträdarna med sammanlagt 300 tkr per år. Dessa åtgärder saknade täckning i budget för 2023, men nämnden fattade beslut om att genomföra dessa med hänsyn taget till vad som ovan sagts om att säkra grunduppdraget och att på sikt nå en ekonomi i balans. Åtgärderna gör att den ekonomiska ramen inte kommer kunna hållas. Därtill kommer Förvaltarenhetens verksamhet som bedöms ge ett underskott som kommer att belasta Överförmyndarnämndens utfall på ett negativt sätt.

Mot bakgrund av detta prognostiseras vid delår 2 att Överförmyndarnämnden kommer att ha en negativ budgetavvikelse som uppgår till ca 2,3 mkr vid årets slut. Åtgärderna med utökade kostnader för bemanning och kompetensutveckling innebär på kort sikt att nämnden inte klarar att hålla en ekonomi i balans. Men på längre sikt innebär åtgärderna att processerna blir mer effektiva och rättssäkra, att personalen får en bättre arbetsmiljö samt att ställföreträdarna blir tryggare i sina uppdrag och inkommer med bättre redovisningar. Därför syftar åtgärderna att på sikt möjliggöra en ekonomi i balans. Det som återstår och som inte ligger helt och hållet i nämndens kontroll är upplägget kring Förvaltarenheten. Så länge upplägget innebär att Förvaltarenhetens underskott ska täckas av Överförmyndarnämnden kommer nämnden inte att kunna undvika negativ budgetavvikelse. Nämnden gör vad den kan för att förändra upplägget genom dialoger med kommunledningen.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Som en del i verksamhetens utvecklingsarbete har stora satsningar gjorts för att förbättra ställföreträdarnas förutsättningar, främst genom utbildningsinsatser, men också genom ökad tillgänglighet. Verksamheten har ändrat arbetssätt för att både förbättra kvaliteten i arbetet och rättssäkerheten för de medborgare som omfattas av den. Det har även inneburit att personalen har fått nya arbetsuppgifter till viss del och det har krävt insatser med kompetensutveckling och kommer även att göra det framgent.

Ett viktigt uppdrag under året är att föra diskussion med Kommundirektören om förutsättningar för Förvaltarenheten och vad som behöver förändras för att komplexa ärenden ska kunna hanteras samtidigt som nämnden får bättre rådighet över sin egen budget. Nämnden förordar en professionell och utomstående utredning gällande organisering, finansiering samt styrning och ledning av Förvaltarenheten där Överförmyndarnämnden blir remissinstans innan nytt beslut fattas om hantering av Förvaltarenheten. Samtal har förts med rotelansvarig och kommunledningen om Förvaltarenheten, men än så länge har inte några tydliga steg mot förändring tagits.

2.3 Förväntad utveckling 2024–2026

Verksamheten behöver fortsätta det utvecklingsarbete som påbörjats under 2023 med samma intensitet under 2024 för att sedan under 2025-2026 plana ut och hamna på en mer normal nivå.

Det finns en stor osäkerhet om Ställföreträdarutredningens¹ förslag kommer att bli verklighet eller inte under perioden. De förslag som ligger kommer, om de blir verklighet, att öka ställföreträdarens kompetens och ge en mer likriktad handläggning över landet. Även överförmyndarens kompetens kommer att öka på vissa håll. Huvudmännens rättigheter kommer att stärkas och rättssäkerheten öka för dessa medborgare som är i en utsatt situation.

Förändringar enligt Ställföreträdarutredningen kommer att innebära att handläggarna kommer behöva betydligt mycket mer tid än idag på att granska ställföreträdarnas uppdrag. Idag är granskningen till stor del begränsad till att gälla uppdraget ”förvalta egendom”. Utredningens förslag är att även uppdragen ”bevaka rätt” och ”sörja för person” ska granskas betydligt mer än idag. Därutöver kommer överförmyndarna i Sverige att ta över en betydande arbetsuppgift som idag ligger på tingsrätterna. En annan förändring blir att fler barn som kommer ensamma till landet kommer att omfattas av Lagen om god man för ensamkommande barn, t ex kvotflyktingar och EU-migranter. Ställföreträdarutredningen presenterades under 2021 och propositionen har låtit sig dröja (gissningsvis utifrån omständigheter så som t ex pandemin och regeringsskifte). Men det finns anledning att tro att en proposition kommer att presenteras under året eller under 2024 och det skulle kunna vara så att lagändringarna kommer att börja gälla från och med januari 2025. Den preliminära bedömningen är att verksamheten skulle behöva utökas med minst 4 årsarbetare för att möta de utökade arbetsuppgifterna om samtliga förslag går igenom. Nämnden och kommunen behöver planera och förbereda inför förändringarna redan under 2024; ta höjd för en utökning av personalstyrkan (ej tillfällig), utbilda personalen inför ny lagstiftning och hitta nya arbetssätt för att hantera de nya uppgifterna.

Förslagen förväntas innebära kostnadsökningar för landets kommuner med omkring 200 miljoner kronor årligen. Dock något lägre under de första åren, till dess att reformen i sin helhet träder i kraft. Omräknat till Örebro's befolkningsmängd i förhållande till rikets skulle det innebära en kostnadsökning med ca 3 miljoner kronor per år. Utredningen föreslår att kommunerna ska kompenseras genom ökat generellt statsbidrag.

Arvodeskostnaderna går upp i takt med nya prisbasbelopp. Huvudsakligen påverkar föregående års prisbasbelopp innevarande års utbetalda arvoden. Det beror på att man till exempel under 2023 granskar det ställföreträdarna gjort under 2022 och även utbetalt arvode gäller det arbete som de utfört under 2022. 2022 års prisbasbelopp var 48 300 kr, 2023 års prisbasbelopp är 52 500 kr och 2024 års prisbasbelopp är fastställt till 57 300 kr. Det innebär att prisbasbeloppet ökar med 8,7 % från 2022 till 2023 och med ytterligare 9,1 % till 2024. Dessa ökningarna kommer att ge utslag på utbetalda arvoden i samma utsträckning men förskjutet ett år.

¹ SOU 2021:36 Gode män och förvaltare – en översyn.

3. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål med betydelse för god ekonomisk hushållning

Överförmyndarnämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges strategiska mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk kvalitetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning. Vid konflikt mellan ekonomi och verksamhet, är det ekonomin som utgör gränsen för verksamhetens omfattning.

Detta utförs i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av nämndens resurser.

I samband med delår 2 sker uppföljning kopplad till de av Kommunfullmäktiges strategiska mål som definieras som mål med betydelse för god ekonomisk hushållning (GEH-mål). Uppföljning kopplad till samtliga strategiska mål sker i samband med årsberättelse. Uppföljningen fokuserar på Överförmyndarnämndens egna mål relaterade till Kommunfullmäktiges strategiska mål.

För varje nämndmål görs en prognos för måluppfyllelse. Prognosen kompletteras med en kortfattad slutsats av den analys som gjorts avseende verksamhetens prestation i linje med målet.

I avsnitt 3.2 sker uppföljning av de nämndmål som inte är direkt relaterade till något av Kommunfullmäktiges strategiska mål.

3.1 Nämndmål relaterat till Kommunfullmäktiges GEH-mål

Strategiskt mål: Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en trygg och säker arbetsmiljö

Nämndmål: Personalen ska känna en trygghet i att de har den arbetsledning och kompetens som krävs för uppdraget.

Under 2023 görs förändringar i arbetssätt och fördelning av ärenden, för att skapa mer effektivitet och spara tid. Förändringarna bedöms vara nödvändiga som en del av en helhet för förbättrade förutsättningar för både personal och ställföreträdare. Under 2023 och framåt satsar nämnden på att kompetensutveckla personalen. Personalen har en god grundkompetens, men behöver få kompetensutveckling för att ha rätt förutsättningar att klara av de komplicerade ärenden som de handlägger. Det rör sig både om externa utbildningar, revidering av rutiner och intern kompetensutveckling och kompetensöverföring från erfaren till ny personal. Den budgetpost som funnits om 50 tkr för kompetensutveckling är inte tillräcklig. Denna behöver utökas med 150 tkr under 2023 och framåt, bedömer verksamhetschefen. Satsningen på kompetensutveckling i den här storleksordningen är nödvändig och ett resultat av att det under flera år har varit en otillräcklig kompetensutveckling, men även otillräcklig kompetensöverföring från erfaren personal till ny personal i takt med att erfaren personal har lämnat verksamheten.

Prognos måluppfyllelse		
Uppfylls	Uppfylls ej	Kan ej bedömas
	x	

Tabell: Indikatorer.

Indikatorer för mätning av måluppfyllelse	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Målvärde 2023
Andelen positiva svar på påståendet i medarbetarenkäten: ”Jag lär mig nytt och utvecklas i mitt dagliga arbete”	85 %	73 %	-	90 %
Andelen positiva svar på påståendet i medarbetarenkäten: ”Min närmaste chef ger mig förutsättningar att ta ansvar i mitt arbete”	46 %	89 %	-	75 %

Resultatet av dessa två indikatorer kommer att vara en del i den samlade bedömningen av hur väl nämnden uppfyller målet. Hur nämndens verksamhet har jobbat med arbetsmiljö, kompetensutveckling, ärendefördelning och olika aktiviteter spelar stor roll för huruvida målet kan betraktas som uppfyllt eller inte. Resultatet i indikatorstabellen redovisas inte på könsnivå, eftersom det är en liten personalstyrka med en övervägande majoritet av kvinnor. En könsuppdelning hade varit alltför utpekande

Under våren har verksamheten förändrat sina arbetssätt och gjort en ny fördelning av ärenden. Detta gör att chef och medarbetare har bättre kontroll över ärendena och verksamheten har fått en positiv respons från ställföreträdare. Tyvärr har verksamheten under hela våren gått kort om personal, av olika anledningar. Personalen haft en hel del utbildning, både internutbildningar och av externa föreläsare. En av de nyanställda är sakkunnig vilket har inneburit att den dagliga kompetensöverföringen har ökat. Chefens uppfattning är att delar av personalen känner att de har den trygghet och arbetsledning som krävs. En del arbetsmiljöarbete återstår för att effekten ska kunna sägas nås fullt ut.

Det är svårt att lägga en prognos för 2023 vid delår 2 då resultatet på indikatorerna kommer först vid höstens medarbetarenkät. Förhoppningen är att målvärdena nås, men med tanke på de stora förändringarna under året är prognosen för tillfället att målet inte nås.

3.2 Övriga mål och uppdrag

Överförmyndarnämnden gav, i verksamhetsplan 2023, verksamhetschefen i uppdrag att föra diskussion med Kommundirektören om förutsättningar för Förvaltarenheten och vad som behöver förändras för att komplexa ärenden ska kunna hanteras samtidigt som nämnden får bättre rådighet över sin egen budget. Verksamhetschefen och även avdelningschefen för Kansli- och informationsförvaltningsavdelningen har diskuterat frågan med representant för kommunledningen under våren. Frågan hanterades även på nämndens möte gällande uppsiktsplikten med Kommunstyrelsens presidium under våren. Nämnden framförde då att den ser angeläget på att Kommunstyrelsen tillsätter en professionell och utomstående utredning gällande organisering, finansiering samt styrning och ledning av förvaltarenheten samt att Överförmyndarnämnden blir remissinstans innan nytt beslut fattas. Det bör upprättas ett avtal med tydliga hållpunkter för uppföljning och revidering av avtal. Nytt avtal bör innebära tydliga incitament för förvaltarenheten att hålla budget och reglera krav på kunskap och erfarenhet hos ställföreträdare inom förvaltarenheten. Vid delår 2 saknas ännu besked om hur detta ska omhändertas.

I samband med verksamhetsplanens hantering gavs även uppdraget till verksamhetschefen att, om det är möjligt, låta kunskap om våld i nära relation vara ett inslag i såväl ställföreträdarnas kompetensutveckling, som nämndens och personalens. Sakkunnig och stödresurser ska under september göra ett digitalt studiebesök hos Malmö för att se hur de jobbar med frågan i Malmös överförmyndarverksamhet.

I verksamhetsplanen framhölls även vikten av ändamålsenliga lokaler för nämndens verksamhet och även digitaliseringen nämndes som en nödvändighet för att slippa hantera den pappersmängd som görs idag. Arkivbehov, myndighetsutövning och sekretess är viktiga faktorer i planeringen för verksamhetens lokalisering. I maj fastställde nämnden sin behovsanalys för nämndens lokaler. Behovsanalysen utgör underlaget för en kommunövergripande lokalförsörjningsplan. I underlaget framhålls behovet av kontorsplatser och sammanträdesrum där sekretessen kan säkerställas, samt utrymme för ca 30 arkivskåp om inte digitaliseringsprojekt med skanning av akter införs och finansieras med medel utanför nämndens budgetram.

4. Analys av nämndens ekonomi

Delårsresultat och prognos – ekonomi

Överförmyndarnämnden har en budget på 19 917 tkr och prognostiserar vid delår 2 ett underskott på 2,3 mkr på helår. Nämndens utfall för perioden till och med augusti uppgår till 12 197 tkr, vilket motsvarar 61 % av tilldelad budgetram. Riktvärdet för en jämn förbrukning under året är 66,6 % av budgeten fram till delår 2. Att utfallet för perioden är lägre än riktvärdet beror till största del på att en lägre andel av arvodeskostnaderna betalats ut under årets första åtta månader än förväntat. Det förväntas att det kommer att jämnas ut sig under året i takt med att fler arvoden betalas ut. 45,3 % av alla årsräkningar var granskade och arvodessatta under denna period. En bedömning vid delår 2 blir därför att prognosen på helår för kostnader för arvoden blir mindre tillförlitlig än föregående år, då ca 65 % av årsräkningarna var arvodessatta vid samma tidpunkt. Då endast ca 45 % av alla årsräkningar blivit arvodessatta får osäkerheten sägas vara relativt stor.

REN	2022 Bokslut	Ack Augusti Utfall	Ack Augusti Budget	Ack Augusti Avv. i tkr	Helår Innev. Progn	Helår Budget	Helår Avv Progn-Budg
670001 Nämnd	-367	-248	-259	11	-312	-388	76
670002 Kansli	-11 393	-8 219	-7 613	-606	-13 227	-12 152	-1 076
670003 Ställföreträdare	-8 603	-3 687	-5 763	2 076	-8 476	-7 225	-1 251
670008 REMO	-87	-43	-101	59	-152	-152	0
	-20 451	-12 197	-13 736	1 538	-22 168	-19 917	-2 251

Prognosen vid delår 2 visar på ett underskott mot budget på ca 2,3 tkr för 2023. Nämnden har valt att utöka bemanningen med 2,0 tjänster för att säkra grunduppdraget. När budgeten lades räknade verksamhetschef och ekonom med att kostnaderna för den förhöjda personalomsättningen skulle uppgå till 1 093 tkr under 2023. Nämnden fick inte en utökad budgetram, men kommunledningen meddelade inför budgetbeslutet 2023 att det finns förståelse för att satsningarna behöver göras för att kunna säkra nämndens grunduppdrag. Det prognostiseras även ökade kostnader för kompetensutveckling.

Det samlade underskottet beror delvis även på kostnadsstället för ställföreträdare, eftersom de interna arvodeskostnaderna till Förvaltarenheten inte förväntas att täcka alla dess kostnader. I utredningen om att starta en förvaltarenhet beräknades att antalet ärenden för två anställda behöver uppgå till 40 för att förvaltarenhetens kostnader ska kunna täckas. Sedan start har dock antalet ärenden uppgått till färre än så, även om det gradvis har närmat sig 40. Underskottet för förvaltarenheten förväntas därmed bestå även under 2023 och uppskattas ligga på åtminstone hälften av det underskott som uppstod under 2022, och som uppgick då till 686 tkr. Med nuvarande upplägg kommer detta underskott att regleras mot Överförmyndarnämnden.

I övrigt vad gäller arvodeskostnader finns en osäkerhetsfaktor eftersom det är först vid granskningen av årsräkningar som arvodesnivån framkommer och om det är huvudmannen eller kommunen som ska stå för arvodet till ställföreträdaren.

Kostnaden för det privata bolaget Optio som arbetar gentemot kommunernas överförmyndarnämnder, har ökat jämfört med budgeten på grund av ökat antal ärenden. För närvarande ligger 17 aktiva ärenden registrerad hos Optio och det föreligger en osäkerhetsfaktor även här gällande hur långdraget handläggningstiden för ärenden blir, vilket medför ökade kostnader över tid.

Budgetrevideringarna som har genomförts under innevarande år i samband med delår 1 förblir oförändrade och specificeras i tabellen nedan.

Överförmyndarnämnd	Budget 2023
Utgående ram 2022	19 575
Återföring förvaltningschef	-422
Återföring tillfällig satsning SOV 2022	-52
Office 365	144
Löneöverhäng, jan-mars 2023	45
PO-påläggskompensation	269
Lönekompensation, 9 mån 2023	205
Tilläggsanslag, hyror	153
Budgetram 2023	19 917
Belopp i tusentals kronor (tkr)	

Effektivisering

Delar av det prognostiserade underskottet är av sådan art som Överförmyndarnämnden själv inte kan råda över, då nettoarvodeskostnader för ställföreträdare samt till Förvaltarenheten inte är styrbara. Överförmyndarnämnden kan inte påverka hur många uppdrag Förvaltarenheten åtar sig, vilket innebär att kostnaderna inte blir påverkansbara för nämnden. Eventuellt underskott kommer att regleras mot överförmyndarnämnden vid årets slut.

För att säkerställa grunduppdraget bedömde nämnden att behovet av en utökning med två anställda i kansliet samt kompetensutvecklingsåtgärder vara nödvändiga. Det prognostiserade underskottet i form av ökade personalkostnader och kompetensutveckling bedöms därför vara ofrånkomligt. Denna negativa avvikelse var redan känd i förväg då det saknades ekonomiska incitament och togs upp i nämndens beslut om verksamhetsplanen.

4.1 Enheternas delårsresultat och prognos

Nämndens resultat

SUM KONTOGRUPP	2022	Ack Augusti	Ack Augusti	Ack Augusti	Helår	Helår	Helår
	Bokslut	Utfall	Budget	Avv. i tkr	Innev. Progn	Budget	Avv Progn-Budget
4 Inköp tillg o vhet samt bidrag	-30	0	-20	20	-30	-30	0
5 Personalkostnader	-332	-242	-217	-25	-269	-325	56
7 Övriga kostnader	-4	-6	-22	16	-13	-33	20
	-367	-248	-259	11	-312	-388	76
	-367	-248	-259	11	-312	-388	76

Belopp i tusentals kronor (tkr)

Under de första åtta månaderna av 2023 har nämnden upprätthållit en stabil kostnadsutveckling i enlighet med budget. Enligt prognosen förväntas nämnden uppnå ett överskott på 76 tkr. Det är värt att notera att nämndens utbildningskostnader för perioden, har hållit sig något lägre än budgeten för perioden samtidigt som arvodeskostnaderna har varit något högre.

Kansliets resultat

SUM KONTOGRUPP	2022	Ack Augusti	Ack Augusti	Ack Augusti	Helår	Helår	Helår
	Bokslut	Utfall	Budget	Avv. i tkr	Innev. Progn	Budget	Avv Progn-Budget
3 Intäkter	45	62	-2	64	64	-3	67
4 Inköp tillg o vhet samt bidrag	-50	-57	-36	-21	-54	-54	0
5 Personalkostnader	-9 393	-7 524	-6 657	-867	-11 872	-10 718	-1 155
6A Lokalhyror	-384	-281	-355	74	-460	-533	73
6B Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-199	-170	-155	-15	-243	-233	-10
7 Övriga kostnader	-1 412	-249	-407	158	-662	-611	-51
	-11 393	-8 219	-7 613	-607	-13 227	-12 152	-1 076
	-11 393	-8 219	-7 613	-607	-13 227	-12 152	-1 076

Utfallet till och med augusti för kansliet uppgår till 8 219 tkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse för perioden på 607 tkr. Intäkterna överskrider budget med 67 tkr, huvudsakligen på grund av intäkter om 61 tkr från anvisningsschabloner för flyktingar. Denna intäkt är budgeterad och prognostiserad inom kostnadsstället för ställföreträdare och kommer att omfördelas dit senast vid årets bokslut. De personalkostnader som belastar kansliet har avsevärt överskridit budgeten, vilket i hög grad är resultatet av de två anställningar som gjordes under det andra kvartalet av året utan någon ytterligare budgettilldelning. Sammantaget avviker personalkostnaderna, inklusive oförutsedd personalkostnad, negativt från budgeten med en total avvikelse på 1,1 mkr för perioden. Andra kostnader har reducerats i syfte att frigöra utrymme för utbildningskostnader. På årsbasis prognostiserar kansliet ett underskott på cirka 1 mkr jämfört med budgeten.

Ställföreträdare resultat

Merparten av arvodeskostnaden för ställföreträdare utgörs av årsräkningar som avser utförandet av uppdrag för föregående år och som lämnas in till Överförmyndarkansliet under inledningen av året. Kostnaderna för arvoden är inte styrbara för nämnden i den meningen att det är först vid granskningen av redovisningen som ärendets tyngd och arvodets storlek framgår, samt om det är kommunen eller huvudmannen som ska stå för arvodet. En ytterligare osäkerhetsfaktor blir hur många som eventuellt väljer att avstå från att kräva arvode, som kan ha påverkan på kostnadsnivån. I de fall där huvudmannen ska stå för arvodet betalar Örebro kommun ut arvodet till ställföreträdaren och fakturerar huvudmannen. Ju fler ärenden som återstår att granska, desto mer svårberäknad är kostnadsprognosen. Endast ca 45 % av årsräkningarna var granskade och arvodesatta vid augusti månads slut.

SUM KONTOGRUPP	2022 Bokslut	Ack	Ack	Ack	Helår	Helår	Helår
		Augusti Utfall	Augusti Budget	Augusti Avv. i tkr	Innev. Progn	Helår Budget	Avv Progn-Budg
3 Intäkter	8 087	5 450	5 420	30	8 081	8 130	-49
4 Inköp tillg o vhet samt bidrag	-852	-370	-200	-170	-993	-300	-693
5 Personalkostnader	-15 591	-8 612	-10 910	2 298	-15 369	-14 945	-424
6B Entrpr,fastighetskostn, övr.	-49	-3	-33	30	-50	-50	0
7 Övriga kostnader	-199	-153	-40	-113	-145	-60	-85
	-8 603	-3 687	-5 763	2 076	-8 476	-7 225	-1 251
	-8 603	-3 687	-5 763	2 076	-8 476	-7 225	-1 251

Belopp i tusentals kronor (tkr)

Med anledning av att färre ärenden granskats än förväntat, så ligger utfallet för arvodeskostnader (personalkostnader) ca 2 mkr lägre än periodiserad budget. Intäkterna från huvudmännen motsvarar ungefär 51 % av arvodeskostnaderna, vilket överensstämmer med den budgeterade andelen. Övriga kostnader har överskridit årets budget, huvudsakligen på grund av reservering av osäkra kundfordringar om 85 tkr. Reserveringen görs för att följa god redovisningssed samt kommunens redovisningsriktlinjer. Betalkravet på den enskilde ligger kvar men reserveringen bokförs under övriga kostnader.

I kontogrupp 4 återfinns en prognostiserad avvikelse om 693 tkr precis som vid delår 1. Denna avvikelse kan i huvudsak tillskrivas en ökning av antalet aktiva ärenden som hanteras av företaget Optio, ett bolag med professionella ställföreträdare som anlitas av flera kommuners överförmyndare. Antalet aktiva ärenden hos Optio har ökat till 17, och det är utmanande att förutsäga varaktigheten av ett ärende hos Optio, vilket innebär en osäkerhet kring de långsiktiga kostnaderna för varje ärende. Det är också värt att notera att Överförmyndarnämnden saknar kontroll över hur många uppdrag som Förvaltarenheten väljer att anta, vilket innebär att kostnaderna inte kan styras av nämnden. I den ursprungliga beräkningen vid införandet av en förvaltarenhet antogs att var och en av de två anställda skulle vara ansvariga för hanteringen av 20 ärenden vardera (40 st. totalt). Det var planerat att dessa ärenden skulle karakteriseras av en högre grad av komplexitet, vilket i sin tur skulle generera högre arvoden jämfört med mindre komplexa ärenden. Eventuella underskott hos Förvaltarenheten ligger helt utanför Överförmyndarnämndens kontroll, i likhet med arvodeskostnaderna. Prognosen inkluderar en uppskattning av ett potentiellt negativt resultat. Underskottet för Förvaltarenheten under 2023 förväntas vara minst hälften så stort som det underskott som uppstod under 2022, vilket uppgick till 686 tkr.

REMO

REMO är ett samarbete mellan Överförmyndarkansliet, myndighetsutövande verksamheter under Socialnämnden samt Funktionsstödsnämnden för att söka, hitta och behålla uppdragstagare. Kommunstyrelsen finansierar verksamheten genom att ge Överförmyndarnämnden ett ramanslag om 152 tkr. Under 2023 har 43 tkr hittills nyttjats.

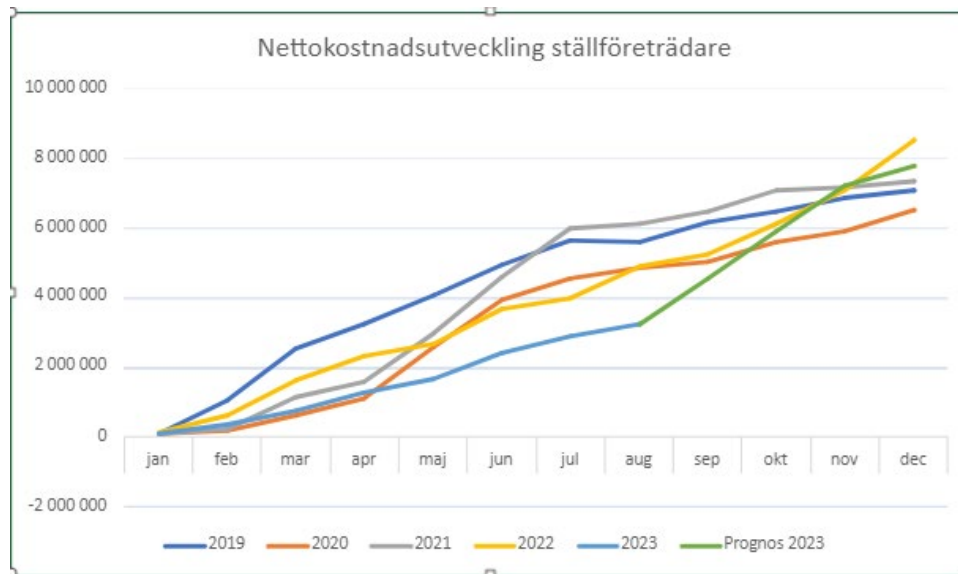
4.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

Tabellen nedan illustrerar kostnadsutvecklingen för personalkostnader, under perioden januari till augusti för både 2022 och 2023. Nämnden redovisar en något högre kostnad jämfört med samma period under 2022, vilket i huvudsak kan tillskrivas en ökning av arvodeskostnader. För kansliet noteras en kostnadsökning på 29 %, vilket kan delvis förklaras av den årliga löneöversynen samt utökningen av de två tjänsterna som anställdes under det andra kvartalet utan tillgång till ytterligare budgetmedel. När det gäller kostnadsutvecklingen för ställföreträdare, bedöms den främst vara en följd av att arvoderingsstakten varit lägre i år. Det förväntas dock jämnas ut sig över året, och prognosen för helåret visar på en sammanlagd kostnadsökning. Kostnaden för ställföreträdare i tabellen nedan omfattar arvodeskostnaden oavsett om den bärs av kommunen eller huvudmannen. Hittills i år har Överförmyndarnämnden haft också övertidskostnader på cirka 58 tkr, och en ytterligare ökning av övertidskostnader på ungefär 42 tkr förutspås enligt prognosen.

Personalkostnader inkl köp av konsulttjänster	Utfall 2022 jan-aug	Utfall 2023 jan-aug	Budget jan-aug 2023	Förbrukning % utfall 2022
Nämnd	-217	-242	-217	112%
Kansliet	-5 844	-7 524	-6 657	129%
Ställföreträdare	-10 074	-8 612	-10 910	85%
	-16 135	-16 378	-17 784	102%

Belopp i tusentals kronor (tkr)

Nettokostnadsutvecklingen för ställföreträdare, där nettokostnaden beräknas som skillnaden mellan utbetalda arvoden och fakturerade intäkter, visas i den följande tabellen och det tillhörande diagrammet. Under perioden noteras en nettokostnad som är ungefär 1 637 tkr lägre än samma period föregående år och cirka 2 884 tkr lägre än 2021. Det är tydligt att nettokostnaden varierar relativt mycket under inledningen av året för att sedan jämnas ut sig mot årets slut. Denna variation är en följd av hur snabbt årsräkningarna granskas och arvoden betalas ut. Prognosen för nettokostnaden för helåret 2023 är 7 782 tkr, vilket skulle motsvara en minskning av kostnaderna med ungefär 752 tkr jämfört med 2022. I den prognostiserade kostnaden för 2023 ingår ett förväntat underskott hos förvaltarenheten, även om detta förväntas vara lägre än under 2022. Därtill förväntas intäkter från huvudmännen ligga på lika hög nivå som under 2022 samtidigt som arvodeskostnaderna förespås att minska.

Nettokostnadsutveckling ställföreträdare	2019	2020	2021	2022	2023
januari-augusti	5 599	4 880	6 138	4 891	3 254
helår	7 097	6 535	7 367	8 534	-

Belopp i tusentals kronor (tkr)

4.4 Investeringar

Överförmyndarnämnden har inte tilldelats någon investeringsbudget under 2023 och har inte några kapitalkostnader sedan tidigare.

5. Fem år i sammandrag

Fem år i sammandrag	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall delår 2 2023
Verksamhet					
Antal unika personer som är ställföreträdare, totalt²	1 576	1 569	1 603	1659	1683
varav andel kvinnor	58 %	59 %	58 %	58 %	58 %
varav andel män	42 %	41 %	42 %	42 %	42 %
Antal gode män	754	737	736	743	738
varav andel kvinnor	62%	62%	61 %	59 %	59 %
varav andel män	38%	38%	39 %	41 %	41 %
Antal förvaltare	125	114	127	114	111
varav andel kvinnor	52%	50%	50 %	54 %	48 %
varav andel män	48%	50%	50 %	46 %	52 %
varav förvaltare för samma person och akt (Förvaltare enl FB 11:7/God man enl FB 11:4)	30	34	44	43	45
Antal förmyndare	705	729	758	811	841
varav andel kvinnor	56%	56%	56 %	56 %	56 %
varav andel män	44%	44%	44 %	44 %	44 %
Antal särskilt förordnad vårdnadshavare	67	60	67	67	68
varav andel kvinnor	63%	62%	60 %	56 %	63 %
varav andel män	37%	38%	40 %	44 %	37 %
Antal ställföreträdarskap, totalt	2 224	2 295	2 418	2 490	2555
varav godmanskap	1 132	1 171	1 235	1263	1228
varav förvaltarskap	191	197	200	202	196
Antal huvudmän, totalt	1 893	1 916	2 005	2 057	2090
varav andel kvinnor	44%	44%	45%	46 %	45 %
varav andel män	56%	56%	55%	54 %	55 %
med god man	1 053	1 093	1 138	1 164	1244
med förvaltare	164	157	153	150	196
med förmyndare	531	536	551	595	614
med särskilt förordnad vårdnadshavare	67	49	55	56	58
Med övrigt ställföreträdarskap	78	81	108	92	25
Antal begäran om entledigande under året	136	138	146	129	65
varav entledigande beslutades inom tre månader (%)	49%	17 %	19 %	28 %	38 %

Fem år i sammandrag	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall delår 2 2023
Ekonomi					
Antal granskade redovisningar	1 630	1 602	1 548	1 696	1 003
varav utan anmärkning	97%	98%	99%	99%	980
Ekonomisk ramavvikelse, tkr	356	-258	-1185	-876	-2568
Kostnad för överförmyndarnämnd/ställföreträd arskap (exkl arvoden för stf)	7 255	7 776	7 880	8 328	5 752
Ställföreträdaruppdrag där arvode inte tas ut, antal	710	708	186	157	60
Ställföreträdaruppdrag där arvode inte tas ut, andel (%)	38%	37%	9%	8%	6 %
Kostnadsfördelning av arvoden - huvudmäns andel/kommunens andel (%)	51/49	53/47	53/47	51/49	59/41
Genomsnittligt arvode					
per ställföreträdare	7 819	7 643	8 271	9 311	6 212
per ställföreträdarskap	6 510	6 259	5 483	8 946	3 703
Anställda					
Antal tjänster i årsarbetstid	16,0	15,2	17	16	17
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare	11	12	16	15	16
varav antal kvinnor	10	12	15	13	14
varav antal män	1	0	1	2	2
Antal visstidsanställda, årsarbetare	5	3,2	1	1	1
varav antal kvinnor	3	1	1	1	1
varav antal män	2	2,2	0	0	0
HME³	62	58	62	65	i.u⁴

³ HME = Hållbart medarbetarengagemang. Ett index som samlat svarar på medarbetarens upplevelse inom tre delområden; motivation, ledarskap och styrning.

⁴ Kan presenteras först i årsberättelsen då mätning sker under hösten

6. Bilagor

Bilaga 1: Beslutade åtgärder

Bilaga 1: Beslutade åtgärder

Tabell: Beslutade åtgärder

Beslutad åtgärd 1	Besluts-datum	Diarie-nummer	Prognos effekt under året, mnkr	Beräknad total effekt, mnkr	Hitills uppnådd effekt, mnkr	Beskriv förväntad effekt
För att säkra nämndens grunduppdrag och att på sikt nå en ekonomi i balans ger nämnden verksamhetschefen i uppdrag att tillfälligt utöka bemanningen under 2023 och 2024 med 2,0 tjänster.	230323	ÖN 331/2022	-1093	-1,093	-0,485	Grunduppdraget och rättssäkerheten kan säkerställas samtidigt som nödvändigt utvecklingsarbete kan genomföras på ett bra och effektivt sätt.
Kommentar:	På sikt innebär åtgärderna att processerna blir mer effektiva och rättssäkra, att personalen får en bättre arbetsmiljö samt att ställföreträdarna blir tryggare i sina uppdrag och inkommer med bättre redovisningar. Därför syftar åtgärderna att på sikt möjliggöra en ekonomi i balans. Utökningen av de två tjänsterna genomfördes i april och maj i innevarande år.					
Beslutad åtgärd 2	Besluts-datum	Diarie-nummer	Prognos effekt under året, mnkr	Beräknad total effekt, mnkr	Hitills uppnådd effekt, mnkr	Beskriv förväntad effekt
För att säkra nämndens grunduppdrag och att på sikt nå en ekonomi i balans ger nämnden verksamhetschefen i uppdrag att sörja för att personalens och ställföreträdarnas kompetensutveckling i tillräcklig omfattning, med ytterligare sammanlagt 300 tkr under 2023.	230323	ÖN 331/2022	-0,300	-0,300	-0,124	Nödvändig kompetensutveckling av ställföreträdare och personal för att kunna säkerställa ställföreträdarnas rätta förutsättningar för sina uppdrag, samt att säkerställa en effektiv och rättssäker handläggning med kvalitet.
Kommentar:	Under flera år har utbildningsinsatser för ställföreträdarna uteblivit och personalens behov av kompetensutveckling har inte tillgodosetts i tillräcklig utsträckning. Utan satsningen på kompetensutveckling för ställföreträdare skulle fler vilja lämna sina uppdrag, det blir svårare att rekrytera nya och huvudmännen riskerar att inte få sina behov tillgodosedda. Det finns risker för att huvudmännen lider skada om deras ställföreträdare inte har tillräcklig kompetens att sköta sina uppdrag. Otillräcklig kompetensutveckling för personalen är ett steg i fel riktning när det gäller att vara en attraktiv arbetsgivare. Personalen har rätt till kompetensutveckling för att kunna ha de rätta förutsättningarna för en effektiv och rättssäker handläggning. Hitills har det nyttjats 124 tkr i utbildningsinsatser för både personal på kansliet och ställföreträdare.					